

โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็น

เสมียน

วรรณคดีวิจิตร

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ครูพี่ต๋อ - อ. พิระแสง ประสิทธิ์บัวทิพย์

โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมียน
พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

- พระบรมราชสมภพวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๔๒๓
- พระนามเดิมว่า “สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ”
- ได้รับการศึกษาชั้นต้นในพระบรมมหาราชวัง
- เสด็จฯ ไปทรงศึกษา ณ ประเทศอังกฤษวิชาพลเรือน
มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดวิชาทหาร ร.ร. นายร้อยแซนเฮิสต์

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

- ขึ้นครองราชย์ ๒๓ ตุลาคม ๒๔๕๓
- สวรรคตเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๔๖๘
- ทรงตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา
- ทรงตราพระราชบัญญัตินามสกุล
- ตั้งกองเสือป่าและลูกเสือ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระนามแฝง

- การเมือง ปลุกใจ : อัครปาหุ
- บทละคร : พระขรรค์เพชร ศรีอยุธยา นายแก้วนายขวัญ
- เรื่องที่แปล : รามจิตติ
- เกี่ยวกับทหารเรือ : พันแหลม
- นิตานต่างๆ : น้อยลา สุครีพ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

เนื่องในวาระฉลองวันพระบรมราชสมภพครบ ๑๐๐ ปี
เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๔ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์
และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ประกาศ
ยกย่องพระองค์ให้ทรงเป็น **นักปราชญ์ของโลก**

ลักษณะคำประพันธ์

ลักษณะคำประพันธ์

โคลนติดล้อ เป็นบทความที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎ
เกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชนิพนธ์โดยใช้นามปากกาว่า อิศวพาหุ

จุดประสงค์

จุดประสงค์

เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่คนมีการศึกษาสูง นิยมแต่จะเป็นเสมียน ไม่ยอมกลับภูมิลำเนาของตนไปทำอาชีพเกษตรกรรม ที่มีประโยชน์ต่อประเทศชาติมากกว่า

“ความนิยมเป็นเสมือน” เป็นบทความความลุ่มลึกที่ ๔ ใน ๑๒ บทความของหนังสือเรื่อง “โคลนติดล้อ” ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยทรงใช้พระนามแฝงว่า “อัครพาทุ” เดิมทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (สำนวนภาษาอังกฤษชื่อ “CLOGS ON OUR WHEELS”)

ในพ.ศ. ๒๔๕๘ พิมพ์ใน “หนังสือพิมพ์ไทย” ต่อมา
“หนังสือพิมพ์สยาม” (สยามออบเซอร์เวอร์) ได้นำบทความ
เหล่านี้มาลงพิมพ์ไว้อีกครั้งหนึ่ง บทความเรื่องความนิยมเป็น
เสมือนลงพิมพ์ฉบับวันจันทร์ที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๘

หน้า ๒

โคลนติดล้อ

โคลนติดล้อ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชนิพนธ์
“คำนำ” ของเรื่องโคลนติดล้อไว้ตอนหนึ่งว่า
ธรรมดาารถซึ่งขับเร็วไปในถนนซึ่งมีโคลน โคลนนั้นก็ย่อมกระเด็น
เประอะเปื้อนรถเป็นธรรมดา และบางทีก็เป็นอันตรายได้โดยเหตุที่ม้า
พลาดหรือล้มลง แต่ล้อแห่งรถนั้นในเวลาถึงที่หยุดแล้วจะมีโคลนก้อน
ใหญ่ๆ ติดอยู่ก็หาไม่

เพราะว่าโคลนซึ่งติดล้อในระหว่างที่เดินทางนั้นได้หลุดกระเด็นไป
 เสียแล้วด้วยอำนาจความเร็วแห่งรถนั้นส่วนรถที่ขับช้าๆ ไปในถนนซึ่งมี
 โคลนทางเดียวกันย่อมไม่สู้จะเปราะเปื้อนหรือเป็นอันตราย ด้วยเหตุที่
 ม้าพลาดหรือล้มนั้นจริง แต่ล้อแห่งรถนั้นย่อมจะเต็มไปด้วยโคลนอัน
 ใหญ่และเหนียวเตอะตัง ซึ่งนอกจากแลดูไม่เป็นที่จำเริญตาแล้ว
 ยังสามารถเป็นเครื่องกีดขวางและทำให้ล้อเคลื่อนที่ช้าได้ลง

ในคำนำนี้เองได้ทรงเปรียบเทียบประเทศเป็นรถ โดยทรง
ยกตัวอย่างประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยว่า การที่ประเทศ
ญี่ปุ่นเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว เพราะไม่คั่งอ้อมมี
อุปสรรคมาขัดขวางการพัฒนาประเทศ

ประเทศ แต่ประเทศไทยเจริญก้าวหน้าได้ช้า เพราะยังมีอุปสรรคมากมายด้านซึ่งเกิดจากบุคคลในชาติ ถ้าปรารถนาจะให้ประเทศพัฒนาไปได้เร็ว ก็ควรต้องขจัดอุปสรรคหรือปัญหาดังกล่าวให้สิ้นไป ซึ่งแม้จะเป็นเรื่องที่ไม่ง่าย แต่ก็มีเชื่อว่า จะทำไม่ได้ถ้ามีความพยายาม

เรื่องโคลนติดล้อ มีทั้งสิ้น ๑๒ บทคือ

๑. การเอาอย่างโดยไม่ไตร่ตรอง
๒. การทำตนให้ต่ำต้อย
๓. การบูชาหนังสือจนเกินเหตุ
๔. ความนิยมเป็นเสมียน
๕. ความเห็นผิด
๖. ถ้อยกระตือรือร้นไม่มีมูล

๓. ความจนไม่มีจริง
๔. แต่งงานชั่วคราว
๕. ความไม่รับผิดชอบของบิดามารดา
๑๐. การค้าหญิงสาว
๑๑. ความหยุมหยิม
๑๒. หลักฐานไม่มั่นคง

๓. ความจนไม่มีจริง
๔. แต่งงานชั่วคราว
๕. ความไม่รับผิดชอบของบิดามารดา
๑๐. การค้าหญิงสาว
๑๑. ความหยุ่มหยุิม
๑๒. หลักฐานไม่มั่นคง

เมื่อบทความแต่ละบทความในเรื่องโคลนติดล้อ
พิมพ์ออกเผยแพร่สู่สาธารณชนได้เกิดปฏิกิริยาจากผู้อ่าน
อย่างต่อเนื่องทั้งในด้านลบและด้านบวก มีผู้เขียนบทความ
มากมายทั้งคัดค้าน สนับสนุน และวางตัวเป็นกลาง

โดยเฉพาะผู้ที่ใช้นามปากกาว่า “ไคนันทวิศาล”
 ได้เขียนบทความเรื่อง “ลัทธิโคลน” ลงพิมพ์ใน
 “หนังสือพิมพ์กรุงเทพฯเดลิเมล์” คัดค้าน “อัครพาทู” อย่าง
 รุนแรง แม้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจะทรง
 ทราบว่าไคนันทวิศาลเป็นนามแฝงของผู้ใด แต่ก็ได้ทรงถือ
 โกรธ ได้แต่ทรงพระราชนิพนธ์บทความตอบโต้ในฐานะ
 นักหนังสือพิมพ์ด้วยกันอย่างเผ็ดร้อนไม่แพ้กัน

เรื่องย่อ

เรื่องย่อโคลนติดล้อ

ประเทศไทยพัฒนาไปไม่ได้รวดเร็วเพราะมีปัญหาเกิดขวางความเจริญอยู่
หลายประการ

ประการแรก การเอาอย่างโดยไม่ไตร่ตรอง เป็นปัญหาที่สำคัญและร้ายแรง
ที่สุด การเอาอย่างชาวตะวันตกทำให้ดูเหมือนว่าคนไทยจะได้รับคำแนะนำ
จากชาวยุโรป แต่ความจริงแล้วมิใช่ เพราะมนุษย์ย่อมจะนับถือผู้ที่สูงกว่าและดู
หมิ่นผู้ที่ต่ำกว่า ฉะนั้นการเอาอย่างจึงเท่ากับเป็นการยอมรับถึงความต่ำต้อย
เราจึงควรริเริ่มคิดทำอะไรด้วยตนเอง

ประการที่ ๒ การทำตนให้ต่ำต้อย ด้วยการนิยมตะวันตก เพราะเชื่อว่าการทำงานอะไรถ้าจะทำให้ดีแล้วต้องอาศัย ชาวตะวันตกทั้งสิ้น เป็นการไม่นับถือตนเอง ควรที่คนไทยซึ่งมีความรู้ความสามารถไม่น้อยกว่าชาวตะวันตกจะประกอบกิจการงานเพื่อประโยชน์และความเจริญของประเทศชาติด้วยตนเอง ให้มากขึ้น

ประการที่ ๓ การบุชานั่งสื่อจนเกินเหตุ คือการเชื่อถือ

ข้อเขียนที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์อย่างปราศจาก
วิจารณ์ญาณ ทั้งๆ ที่เป็นข้อเขียนที่เกิดจากอคติต่อรัฐบาล
โดยผู้เขียนยึดเป็นประเพณีที่จะต้องคัดค้านรัฐบาลอย่างไม
รับผิดชอบการเชื่อถือทุกเรื่องจึงเท่ากับเป็นการดูหมิ่น
สติปัญญาของเราเอง

ประการที่ ๔ ความนิยมเป็นเสมือน ทำให้คนหนุ่มๆ ที่มีการศึกษาไม่คิดจะประกอบอาชีพอื่น นอกจากนิยมนำงานในสำนักงาน ทั้งๆ ที่ควรจะประกอบอาชีพต่างๆ กันไปเพื่อให้เกิดประโยชน์และความสมบูรณ์แก่ประเทศชาติ

ประการที่ ๕ ความเห็นผิดของคนไทยที่มีการศึกษา เพราะ
คิดว่าการประพฤติตนให้เหมือนตะวันตกเป็นเรื่องดีงาม ทั้งๆ
ที่ความประพฤติบางอย่างเป็นเรื่องผิดจรรยา เป็นเรื่องผิด
กฎหมาย แต่มักจะอ้างว่าเป็นเรื่องของอิสรภาพและเสรีภาพ
เราซึ่งเป็นคนไทยควรสงวนความประพฤติอันดีงามแบบไทย
แท้ไว้

ประการที่ ๖ การถือเกียรติยศไม่มีมูล ทำให้กลายเป็นตัวตลก เป็นที่เย้ยหยันแก่ผู้พบเห็น คนจำพวกถือเกียรติยศโดยไม่มีมูลเป็นผู้ที่มีความคับแคบคิดว่าตนเป็นสำคัญและเป็นคนดีที่สุดในโลก อ้างเอา “ลัทธิอคารโว” (การไม่คารวะ) มาใช้ นั่นคือการแสดงวาทจาพหยาบคาย ไม่เคารพนับถือผู้ที่มีอายุหรือผู้ที่สูงกว่า ถือความเสมอภาค ทั้งๆ ที่ควรถ่อมตนและแสดงกิริยาเรียบร้อย ซึ่งจะทำให้ได้รับการสรรเสริญ จากคนทั้งปวง

ประการที่ ๗ ความจนไม่จริง เป็นความเห็นผิดอันเกิดจาก
ความเห็นแก่ตน คิดถึงแต่ตัวเองเป็นสำคัญยิ่งกว่าการประกอบ
กิจการใดๆ มุ่งแต่แสวงหาความสุขสำราญส่วนตัวจนกระทั่งยากจน
เป็นเหตุให้มีผู้ร้องทุกข์แก่รัฐบาลให้หาทางแก้ไขความยากจนดังกล่าว
ต่างๆ ที่คนไทยไม่ได้ยากจนจริง แต่เป็นเพราะใช้จ่ายเกินตัวจึงทำให้
เดือดร้อน ซึ่งควรโทษตนเองมิใช่โทษรัฐบาล

ประการที่ ๘ การแต่งงานชั่วคราว เป็นปัญหาที่เกิดจากบิดามารดา
ขายบุตรสาวให้แก่ผู้ชายโดยมิได้ถามความเห็นหรือความยินยอมของลูก
ทำให้หญิงบางคนต้องตกนรกทั้งเป็น บางคนก็ถูกสามีผู้มีภรรยาใหม่ข่มขู่
โดยไม่ให้สมบัติ การแต่งงานแบบชั่วคราวดังกล่าวนี้ตั้งเป็นการ “แต่งงาน
โดยธรรมดาโลก” ซึ่งคิดจะเลิกกันเมื่อใดก็ได้ผู้ที่เสียเปรียบคือฝ่ายหญิง
ยิ่งถ้ามีบุตรด้วยกัน ความอับยศก็จะตกอยู่กับเด็ก การแต่งงานชั่วคราวจึง
เป็นการทำลายชาติโดยอ้อม

ประการที่ ๙ ความไม่รับผิดชอบของบิดามารดามักเกิดจากครอบครัวที่
แต่งงานกันโดยธรรมโลก ต่อมาเมื่อมีบุตร แรกๆ ก็อาจรักใคร่บุตรดีอยู่ แต่ต่อมาผู้
เป็นบิดาอาจเบื่อหน่าย บางคนมีภรรยาใหม่ ส่วนมารดาบางคนก็เลี้ยงดูลูกอย่างดี
แต่บางคนก็ละทิ้งหน้าที่ เด็กที่เกิดมาแล้วขาดความรักจากบิดามารดาจึงนับว่ามี
กรรม เมื่อโตขึ้นอาจประพฤติชั่วได้ การแก้ไขปัญหานี้กระทำได้โดยให้หญิงชาย
เข้าใจในความรับผิดชอบต่อการทำงานเสียก่อนว่า จะต้องทำหน้าที่อุปถัมภ์เลี้ยงดู
บุตรของตนให้เป็นคนซื่อตรง และเป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ

ประการที่ ๑๐ การค้าหญิงสาว เป็นอีกด้านหนึ่งที่เกิดจากการแต่งงานกันชั่วคราวโดยธรรมดาโลกและความไม่รับผิดชอบของบิดามารดา บิดามารดาบางคนถึงกับเขียนตีบุตรสาวให้ยินยอม แต่เมื่อสามีเบื้อทิ้งขว้าง บางคนก็ถึงกับหันไปประกอบอาชีพ “หญิงโคมเขี้ยว” (หญิงโสเภณี) ดังนั้นวิธีหนึ่งที่จะแก้ปัญหาก็คือสั่งสอนให้บิดามารดารู้สึกอัปยศในการขายบุตรสาว แต่ก็ย่อมต้องได้รับความร่วมมือจากบรรดาหนุ่มๆ ที่ประสงค์จะซื้อด้วย

ประการที่ ๑๑ ความหยุมหยิม เป็นผลโดยตรงจากการถือตน
เป็นสำคัญ กิจการใดๆ ถ้าตนมิได้มีส่วนหรือมีความสำคัญที่จะทำให้
ตนได้รับคำสรรเสริญก็จะไม่เห็นด้วยทั้งสิ้น นับว่าเป็นการคิดร้าย
ไม่มุ่งประโยชน์ต่อชาติเป็นที่ตั้ง หากคิดไม่ว่ากิจการใดที่เป็นประโยชน์
แก่ชาติย่อมจะเป็นประโยชน์แก่ตนเหมือนกัน ดังนั้นจึงควรปลด
เปลื้องนิสัยหยุมหยิมออกไปจากตนเอง

ประการที่ ๑๒ หลักฐานไม่มั่นคง คือการไม่รู้จักประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างอันดีงามทั้งในทางราชการและในกิจการส่วนตัว ผู้ใดที่มีหน้าที่ราชการแต่บกพร่องเรื่องส่วนตัวก็เรียกได้ว่าเป็นผู้มีหลักฐานไม่มั่นคง มีแต่จะทำให้เสียชื่อเสียง ไม่เป็นที่นับถือของคนทั้งปวง ถ้าชาติใดมีบุคคลที่มีหลักฐานไม่มั่นคงมากๆ ชาตินั้นก็จะไม่ได้รับความไว้วางใจจากชาติอื่น ดังนั้นคนไทยควรประพฤติตนให้เป็นคนสุจริตทั้งกาย วาจาใจ ไม่ประพฤติตนเป็นคนหน้าไหว้หลังหลอก เลิกความเห็นผิดที่ว่าความกลับกลอกเป็นลักษณะของคนฉลาดเสีย

โคลนติดล้อ

ตอน ความนิยมเป็นเสมียน

ผลแห่งการบูชาหนังสือจนเกินเหตุ ตามที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้ว
นั้น มีอยู่อีกอย่างหนึ่งซึ่งข้าพเจ้าจะขอเรียกว่า ความนิยมเป็นเสมียน
เพราะจะหาคำให้สั้นกว่านี้ไม่ได้

การตั้งโรงเรียนขึ้นทั่วทั้งพระราชอาณาจักร ให้โอกาสแก่บรรดาชาย
หญิงทุกๆ ชั้นได้ศึกษาให้รู้อ่านรู้เขียนหนังสือนั้น กลับให้ผลที่ทำให้เป็นที่
รำคาญ และอาจจะทำให้รำคาญยิ่งกว่าที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้ก็เป็นได้ โดยไม่
กล่าวถึงความเสียหายอย่างอื่นซึ่งจะพึงมีมาในไม่ช้าวัน

เด็กทุก ๆ คนซึ่งเล่าเรียนสำเร็จออกมาจากโรงเรียนล้วนแต่มีความหวังฝังอยู่ว่าจะได้มาเป็นเสมียน หรือเป็นเลขานุการ และจะได้เลื่อนยศเลื่อนตำแหน่งขึ้นเร็ว ๆ เป็นลำดับไป เด็กที่ออกมาจากโรงเรียนเหล่านี้ย่อมเห็นว่ากิจการอย่างอื่นไม่สมเกียรติยศนอกจากการเป็นเสมียน ข้าพเจ้าเองได้เคยพบเห็นพวกหนุ่ม ๆ ชนิดนี้หลายคนเป็นคนฉลาดและว่องไว และถ้าหากเขาทั้งหลายนั้นไม่มีความกระหายจะทำงานอย่างที่เราเรียกกันว่า "งานออฟฟิศ" มาก็ดูดขวางอยู่แล้ว เขาก็อาจจะทำประโยชน์ได้มาก

การที่จะบอกให้เขาเหล่านี้กระทำตัวของเขาให้เป็นประโยชน์
 โดยกลับไปบ้านและช่วยบิดามารดาเขาทำการเพาะปลูกนั้นเป็นการ
 ปรียกกล่าวเสียเวลา เขาตอบว่าเขาเป็นผู้ที่ได้รับความศึกษามาจาก
 โรงเรียนแล้ว ไม่ควรจะเสียเวลาไปทำงานชนิดซึ่งคนที่ไม่รู้หนังสือก็ทำ
 ได้ และเพราะเขาไม่อยากจะลืมวิชาที่เขาได้เรียนรู้มาจากโรงเรียนนั้น
 ด้วย เพราะเหตุนี้เขาผู้สมัคร อดอยากอยู่ในกรุงเทพฯ ได้เงินเดือน
 เพียงเดือนละ ๑๕ บาทหรือ ๒๐ บาท ยิ่งกว่าที่จะกลับไปประกอบการ
 เพื่อเพิ่มพูนความสมบูรณ์แห่งประเทศในภูมิภาคอันเก่าแก่ของเขา

นึกไปก็น่าประหลาดที่สุด ที่คนจำพวกนี้สู้อทนต่อความลำบากเพื่อแสวงหาและรักษาตำแหน่งเสมียนของเขา ในเงินเดือน ๑๕ บาทนี้ พ่อเสมียนยังอุตส่าห์จำหน่ายทรัพย์สินได้ต่าง ๆ เช่น ทุ่งป่าม่วงสี ไร่เสื่อขาว สวมหมวกสักหลาด และในเวลาที่ถูกไล่ออกอพยพแล้วก็ต้องสวมกางเกงแพรจีนด้วย และจะต้องไปดูหนังอีกอาทิตย์ละ ๒ ครั้งเป็นอย่างน้อย ต้องไปกินข้าวตามกูกซ์ฮอป แล้วยังมีหน้าซ้ำจะต้องเสียค่าเช่าห้องอีกด้วย (หรือบางที่เขาจะไม่เสียก็ไม่ทราบ)

ครั้นเมื่อเงินเดือนขึ้นเป็นเดือนละ ๒๐ บาท เขาก็คิดอ่าน
แต่งงานทีเดียว (ข้าพเจ้าต้องขออธิบายคำว่าแต่งงานไว้ในวงเล็บใน
ที่นี้ว่า ที่ข้าพเจ้าเรียกว่าแต่งงานนั้น ข้าพเจ้าพูดอย่างละม่อม
เพราะว่าการแต่งงานชนิดนี้มักเป็นการชั่วคราวโดยมาก ซึ่งข้าพเจ้า
จะได้กล่าวต่อไปในบทหน้า เพราะว่านี่เป็นโคลนก้อนหนึ่งซึ่งจะได้
ยกขึ้นให้ท่านพิจารณาต่อไป)

ข้าพเจ้าย่อมเข้าใจอยู่ว่า ชายหนุ่มซึ่งได้ฝึกตัวให้คุ้นแก่
 ความสนุกสนานในเมือง ย่อมจะรู้สึกเบื่อหน่ายถิ่นฐานบ้าน
 เดิมของเขาตามบ้านนอก และที่จะกล่าวว่าถ้าเขาอยู่ในเมือง
 เขาอาจจะทำประโยชน์ให้แก่บ้านเกิดเมืองนอนของเขาดีกว่า
 อยู่บ้านนอกนั้น เป็นความเหลวไหลโดยแท้

ท่านผู้มีความคิดคงจะเข้าใจได้ดีว่า อันประเทศอย่าง
เมืองไทยของเรานี้ ชาวนา ชาวสวน อาจจะทำประโยชน์ให้แก่
บ้านเมืองได้มากกว่าเสมียน ซึ่งเป็นแต่เครื่องมือเท่ากับ
ปากกาและพิมพ์ดีด ซึ่งเขาใช้(หรือใช้ผิด) ถ้าจะเปรียบเทียบที่
เขาได้ทำให้งอกต่องนับว่าน้อยกว่าผลที่เขาได้กินเข้าไป แต่ถึง
กระนั้นเขาก็ยังนึกว่าตัวเขาดีกว่าชาวนา และข้อที่ร้ายนั้น
พวกเราทั้งหลายก็พลอยยอมให้เขาคิดเห็นเช่นนั้นเสียด้วย

เมื่อไรหนอ พวกหนุ่ม ๆ ของเราจึงจะเข้าใจได้บ้างว่า
 การเป็นชาวนา ชาวสวน หรือคนทำงานการอื่น ๆ นั้น ก็มี
 เกียรติยศเท่ากับที่จะเป็นผู้ทำงานด้วยปากกาเหมือนกัน?
 เมื่อไรจึงจะบังเกิดความรู้สึกเกียรติยศแห่งการงานอื่น ๆ
 นอกจากงานที่ทำด้วยปากกาแลพิมพ์ดีด?

คำตอบแห่งปัญหาข้อนี้ ก็เป็นดังที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง
กล่าวคือเป็นความผิดของเราทั้งหลายด้วยกัน มิใช่ความผิดของ
พวกหนุ่ม ๆ โดยเฉพาะเท่านั้นหามิได้ ถ้าเรายังคงแสดงความเห็น
โดยประการต่าง ๆ ว่าเสมียนเป็นบุคคลชั้นที่สูงกว่าชาวนา ชาวสวน
หรือพ่อค้าอยู่ตราบใด พวกหนุ่ม ๆ ของเราก็คงจะทะเลาะทะเลยาน
ฝึกฝนในทางเป็นเสมียนอยู่ตราบนั่น

ใช้แต่เท่านั้น ยังมีคนอยู่เป็นอันมากที่ช่วยเปิดทางการงาน ให้แก่ผู้ที่ยากจะเป็นเสมียน ส่วนผู้ที่ปรารถนาจะช่วยให้คนได้ตั้ง ตัวเป็นชาวนา ชาวนสวน หรือคนทำงานอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ เหมือนกันนั้น มีน้อยนัก ข้อที่ว่าบรรดากระทรวงทบวงกรมมีเสมียน มากกว่าความจำเป็นนั้น ถึงแม้ผู้ที่อยู่แต่เฟิน ๆ ก็เห็นได้ว่าเป็นความจริง เพราะฉะนั้นสถานที่เหล่านั้นจึงต้องจัดการถ่ายเทพวกที่เกิน ต้องการออกเสียเป็นครั้งคราว เพื่อได้รับคนใหม่ ๆ ต่อไป

ส่วนพวกที่ถูกคัดออกนั้นเล่าเป็นอย่างไรบ้าง? ข้อนี้แหละเป็นที่น่าสังเวชยิ่งนัก คนเราที่ปล่อยให้ชีวิตล่องไปโดยทำการเป็นเสมือนเสียนานแล้ว จะไปทำงานการอะไรอื่นก็ไม่สามารถจะทำได้ ถ้าเขาเป็นคนที่ทำประโยชน์ได้อยู่ เขาก็คงจะได้เลื่อนขึ้นไปในตำแหน่งอื่น ไม่ต้องถูกคัดออก ก็เช่นนั้นเขาจะไปทำอะไรเล่า? เขาจะไปเป็นชาวนาไม่ได้ ด้วยเหตุผลหลายประการ

ประการ ๑ ก็เพราะความหยิ่งอันหามูลมิได้ของเขานั่นเอง เขาเห็นว่าไม่สมเกียรติยศที่จะไปหาการงานทำกับชาวนา ซึ่งเขาเห็นว่า เป็นคนชั้นต่ำและสามัญ ครั้นเขาจะเป็นเจ้าของตนเองก็ไม่ได้ ด้วยเหตุ ว่าเป็นการเหลือวิสัยที่เขาจะเก็บหอมรอมริบไว้ได้จากเงินเดือนอัน น้อย ซึ่งเขาต้องจับจ่ายซื้อสิ่งของซึ่งเขาถือว่าเป็นของจำเป็นใน ระหว่างที่เขาทำการเป็นเสมียนอยู่

แต่เหตุสำคัญที่เขาจะเป็นชาวนาไม่ได้ นั่นก็คือ เขาตกลงใจไม่ได้ที่จะทิ้งเมืองไปอยู่ตามบ้านนอกชอกชาง เพราะฉะนั้นพวกเสมียนที่เกินอัตราเหล่านี้จึงคงอยู่ในเมือง เทียบพยายามแสวงหาตำแหน่งเสมียนต่อไป และถ้าโชคดีก็คงจะเข้าได้
 ชั่วคราว

แต่ไม่ซำก็ตองเปิดออกไปอีก ในระหว่างนี้อายุของเขาก็
 ล่วงเข้าไปทุกวัน และผู้ที่เป็นนายหรือก็ชอบใช้แต่เสมียนที่
 หนุม เพราะฉะนั้นโอกาสที่จะหางานทำก็มีน้อยเข้าไปทุกวันจน
 เป็นที่น่าอัศจรรย์ว่าเขาหาเลี้ยงชีพอยู่ได้อย่างไร ถ้าเขาเป็นผู้
 ที่มีนิสัยสุจริตเขาก็เลี้ยงไปตายอยู่ในที่ลับ ๆ แห่ง ๑ ไม่มีใคร
 เห็น ไม่มีใครรู้จัก ไม่มีใครรัก ไม่มีใครอาลัย

เป็นการลงเอยอย่างมืดแห่งชีวิตที่มืดไม่มีสาระ! แต่ถ้าความยากจนขึ้นแค้นของเขา นำเขาไปสู่ทางทุจริต เขาอาจจะได้รับความสนุกสนานอยู่พัก ๑ แล้วเขาก็คงจะต้องยาตราเข้าสู่ศาลพระราชอาญาและไม่ช้าก็คงจะได้เข้าไปอยู่ในคุก แล้วต่อไปก็เท่ากับอันตราย ตกลงเป็นลงเอยอย่างน่าสังเวชทั้ง

๒ สถาน

ดังนั้นจะไม่เป็นการสมควรแลหรือ ที่เราจะสอนให้พวก
 กลุ่ม ๆ ของเราปรารถนาหาการงานอื่น ๆ อันพึงหวัง
 ประโยชน์ได้ดีกว่าการเป็นเสมียน ถ้าเราจะสอนเขาทั้งหลาย
 ให้รู้สึกเกียรติยศแห่งการที่จะเป็นผู้เพาะความสมบูรณ์ให้แก่
 ประเทศ

เช่น ชาวนา ชาวสวน พ่อค้าและช่างต่าง ๆ จะไม่ดีกว่าหรือ? ท่านเชื่อหรือว่าพวกหนุ่ม ๆ ของเราจะทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองโดยทางการเป็นเสมือนมากกว่าทางอื่น ๆ? เราจะมีข้าวของเครื่องใช้อื่น ๆ ได้อย่างไร ถ้าเราไม่อุดหนุนคนจำพวกที่จะเพาะสิ่งของนั้น ๆ ขึ้น?

ท่านทั้งหลายจะช่วยให้เป็นอันมากด้วยความเห็นของท่าน เพราะว่าถึงแม้พวกหนุ่ม ๆ นั้นจะมีความคิดเห็นว่าตัวสำคัญปานใด ก็คงจะต้องฟังความเห็นของผู้อื่น ถ้าความเห็นของสาธารณชนเห็นว่าชาวนา ชาวสวน พ่อค้าและช่างต่างๆ มีเกียรติยศเสมอเสมียนและไม่ยกเสมียนขึ้นลอยไว้ในที่อันสูงเกินกว่าควร ก็จะเป็นประโยชน์ช่วยเหลือได้มาก เพราะฉะนั้นท่านจะไม่ช่วยกันในทางนี้บ้างหรือ?

วิเคราะห์คุณค่า

๑. คุณค่าด้านเนื้อหา

- รูปแบบ
- โครงเรื่อง
- สาระ

๒. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

- กลวิธีการแต่ง
- การซ้ำคำ
- การสรรคำ
- การใช้โวหาร

๓. คุณค่าด้านสังคม

- ค่านิยม
- ข้อคิดในชีวิตประจำวัน

๑. คุณค่าด้านเนื้อหา

- รูปแบบ

เป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้วที่ให้ทั้งความรู้และความคิด มีเนื้อหาสร้างสรรค์ทรงคุณค่า ซึ่งเป็นการใช้รูปแบบงานเขียน ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหา

๑. คุณค่าด้านเนื้อหา

- สาระ

เป็นการแสดงแนวความคิดเรื่องค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพ
ที่คนทั่วไปมักนิยมยกย่องข้าราชการและผู้ทำงานใน
สำนักงาน จนมองข้ามความสำคัญของอาชีพอื่น
เสมือนโคลนที่ติดล้อรถ

๑. คุณค่าด้านเนื้อหา

- โครงเรื่อง

มีการลำดับเรื่องตามลักษณะของการเขียนบทความ
ซึ่งมีองค์ประกอบ ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนนำ มีการใช้ข้อความที่ต่อเนื่องจากบทที่ ๓ เรื่องการ
บูชาหนังสือจนเกินเหตุ

เนื้อเรื่อง มีการแบ่งออกเป็นย่อหน้าทั้งหมด ๗ ย่อหน้า แต่ละเรื่องโยงกันเป็นลำดับ ตั้งแต่การตั้งความหวังในอนาคตเมื่อเรียนจบ โดยลืมนดูพื้นความหลังทางวัฒนธรรมว่าสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม

ส่วนสรุป ผู้ประพันธ์ได้กล่าวถึงหนทางการแก้ปัญหาและใช้กลวิธีการปิดเรื่องโดยใช้คำถามในบรรทัดสุดท้ายว่า “เพราะฉะนั้นท่านจะไม่ช่วยกันบ้างหรือ?”

๒. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

- กลวิธีการแต่ง

ผู้ประพันธ์มีกลวิธีการเขียนที่ชวนอ่าน น่าติดตาม มีการลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอน อ่านเข้าใจง่าย โดยแบ่งย่อหน้ายาวสั้นสลับกันไป รวม ๑๑ ย่อหน้า แต่ละย่อหน้ามีประเด็นสำคัญ มีเนื้อหาสาระน่าสนใจ

...ข้าพเจ้าเองได้เคยพบเห็นพวกหนุ่มๆ ชนิดนี้ หลายคนเป็น
คนฉลาดว่องไว และถ้าหากเขาทั้งหลายนั้นไม่มีความกระหาย
จะทำงานอย่างที่เราเรียกกันว่า “งานออฟฟิศ” มากก็
ขวางอยู่แล้ว เขาก็อาจจะหาประโยชน์ได้มาก...”

- การซ้ำคำ

เพื่อเน้นย้ำและแสดงความหนักแน่นของความ ทำให้ผู้อ่าน
เกิดอารมณ์คล้อยตาม เช่น

“...ไม่มีใครเห็น ไม่มีใครรู้จัก ไม่มีใครรัก ไม่มีใครอาลัย
เป็นการลงเอยอย่างมืด แห่งชีวิตที่มืดไม่มีสาระ!..”

- การใช้โวหาร

ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพ เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ชื่อเรื่องบทความ
“โคลนติดล้อ” เป็นการใช้ภาพพจน์ประเภท**อุปลักษณ์**
โคลน หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขวางความเจริญของ
ประเทศชาติ เหมือนโคลนที่ติดล้อรถทำให้รถเคลื่อนไปได้ไม่สะดวก

- การใช้โวหาร

นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาพพจน์ประเภทอุปมา เป็นการใช้
ความเปรียบให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตาม ดังตัวอย่าง

“ถ้าจะเปรียบพืชที่เขาได้ทำให้งอก ต้องนับว่าน้อยกว่าผลที่
เขาได้กินเข้าไป...”

๓. ด้านสังคม

- สะท้อนค่านิยมเกี่ยวกับสังคมไทย

เห็นถึงสภาพสังคมและค่านิยมในสมัยรัชกาลที่ ๖ ได้เป็นอย่างดี เช่น ค่านิยมของสังคมที่ยกย่องการเป็นข้าราชการ ดังตัวอย่าง

“...เขาตอบว่าเขาเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนแล้ว ไม่ควรจะเสียเวลาไปทำงานชนิดซึ่งคนที่ไม่รู้หนังสือก็ทำได้ และเพราะเขาไม่อยากจะลืมวิชาที่เขาได้เรียนรู้มาจากโรงเรียนนั้นด้วย เพราะเหตุนี้เขาสมัครขอสอบอยากอยู่ในกรุงเทพฯ...”

ค่านิยมผิดๆ ของผู้ที่นิยมเป็นเสมียนซึ่งส่งผลให้ต้องอดทนต่อความลำบาก คือ มักมีสภาพความเป็นอยู่เกินฐานะ โดยเฉพาะการใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย ดังตัวอย่างเช่น

“...ในเงินเดือน ๑๕ บาทนี้ พ่อเสมียนยังอุตส่าห์จำหน่ายทรัพย์สินได้ต่างๆ เช่น นุ่งผ้าม่วงสี ใส่เสื้อขาว สวมหมวกสักหลาด และในเวลาทีกลับจากออฟฟิศแล้วก็ต้องสวมกางเกงแพรจีนด้วย และจะต้องไปดูหนังอีกอาทิตย์ละ ๒ ครั้งเป็นอย่างน้อย...”

- สะท้อนข้อคิดเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

บทความเรื่องโคลนติดล้อ ให้คติข้อคิดแก่คนในสังคมไทยอย่างดี
ว่าไม่ควรล้มรากฐานของตน ไม่ดูถูกอาชีพเกษตรกรรม ไม่ควรใช้จ่ายเกิน
รายได้และฐานะทางเศรษฐกิจของตน ที่สำคัญคือควรรู้จักใช้ความรู้
ความสามารถของตนสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมได้อย่างเต็มที่

